

ประสิทธิผลของการนัดสัมผัสร่วมกับการมีปฏิสัมพันธ์กับทารก
ต่อความรักใคร่ผูกพันระหว่างมารดาและทารกแรกเกิด
ในมารดาวัยรุ่นครรภ์แรกหลังคลอด

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลเด็ก)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2551

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

ประสิทธิผลของการนวดสัมผัสร่วมกับการมีปฏิสัมพันธ์กับทารกต่อความรักใคร่ผูกพันระหว่างมารดาและทารกแรกเกิดในมารดาวัยรุ่นครรภ์แรกหลังคลอด

(THE EFFECTIVENESS OF INFANT MASSAGE WITH AN INTERACTION ON MATERNAL-INFANT ATTACHMENT IN PRIMIPAROUS ADOLESCENT MOTHERS)

ร้อยเอกหญิงสุอารี ถ้ำตระกูล 4637789 NSPN/M

พย.ม. (การพยาบาลเด็ก)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : วรรณิการ์ วิจิตรสุคนธ์, วท.ม.(สาธารณสุขศาสตร์),
ฟองคำ ตีลิกสกุลชัย, Ph.D.(Nursing), วิไล เลิศธรรมเทวี, วท.ม.(กายวิภาคศาสตร์)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการนวดสัมผัสร่วมกับการมีปฏิสัมพันธ์กับทารกต่อความรักใคร่ผูกพันระหว่างมารดาและทารกแรกเกิดในมารดาวัยรุ่นครรภ์แรกหลังคลอด โดยใช้กรอบแนวคิดความรักใคร่ผูกพันของคลอสและคแนลล์ กลุ่มตัวอย่างคือคู่ของมารดาวัยรุ่นครรภ์แรกและทารกแรกเกิด ที่มารับบริการ ณ แผนกสูติกรรม โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า การเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นแบบสะดวก จำนวน 58 รายแบ่งเป็นกลุ่มควบคุม 30 ราย กลุ่มทดลอง 28 ราย กลุ่มควบคุมเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการดูแลหลังคลอดตามปกติจากเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า กลุ่มทดลองเป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่ได้รับการดูแลที่ได้รับตามปกติจากเจ้าหน้าที่ร่วมกับการสอนสาธิตการนวดสัมผัสทารกร่วมกับการมีปฏิสัมพันธ์ และทำการนวดสัมผัสทารกด้วยตนเอง วันละ 1 ครั้งเป็นเวลา 4 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลของมารดาวัยรุ่น แบบสอบถามวัดความรู้สึกรักใคร่ผูกพันระหว่างมารดาและทารก และแบบสังเกตพฤติกรรมความรักใคร่ผูกพันระหว่างมารดาและทารก วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การแจกแจงความถี่ ร้อยละ วิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคะแนนความรักใคร่ผูกพันระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลองโดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (ANCOVA) โดยมีคะแนนความรักใคร่ผูกพันระหว่างมารดาและทารกก่อนการทดลองเป็นตัวแปรควบคุม

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ทำการนวดสัมผัสร่วมกับการมีปฏิสัมพันธ์กับทารก มีคะแนนความรักใคร่ผูกพันระหว่างมารดาและทารกหลังการทดลอง มากกว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ทำการนวดสัมผัสร่วมกับการมีปฏิสัมพันธ์กับทารกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) ผลการศึกษาเสนอแนะว่าควรนำการนวดสัมผัสร่วมกับการมีปฏิสัมพันธ์กับทารก มาเป็นส่วนหนึ่งของแผนการดำเนินงานการส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างมารดาหลังคลอดและทารกทุกราย ตลอดจนควรจัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง สามารถปฏิบัติการนวดสัมผัส และสามารถดำเนินบทบาทเป็นผู้ให้คำแนะนำ แก่มารดาวัยรุ่นครรภ์แรกได้อย่างเหมาะสม

คำสำคัญ: การนวดสัมผัสทารก / ปฏิสัมพันธ์/ความรักใคร่ผูกพันระหว่างมารดาและทารก / มารดาวัยรุ่นครรภ์แรก

THE EFFECTIVENESS OF INFANT MASSAGE WITH AN INTERACTION ON MATERNAL-INFANT ATTACHMENT IN PRIMIPAROUS ADOLESCENT MOTHERS

SU-ARI LAMTRAKUL 4637789 NSPN/M

M.N.S. (PEDIATRIC NURSING)

THESIS ADVISORS: KANNIKAR VICHITSUKON, M.Sc. (Public health)
FONGCUM TILOKSKULCHAI, Ph.D. (Nursing), WILAI LERDTHAMADHEWEE
M.Sc. (Anatomy)**ABSTRACT**

This quasi-experimental research was designed to study the effectiveness of infant massage, with a variety of other interactions, on maternal-infant attachment in primiparous adolescent mothers. Maternal-infant attachment theory was used as a conceptual framework for this study. Convenience sampling was composed of 58 dyads of primiparous adolescent mothers and their infants admitted to postpartum care units at Pramongkutklo hospital. They were divided into control group (n=30) and experimental (n=28). The control group received only routine nursing care. The experimental group received routine nursing care and knowledge of how to massage their infant with other interactions. The primiparous adolescent mothers performed their infant massage with an interaction once a day for 4 weeks after delivery. The instruments used were the personal data form, the maternal-infant attachment questionnaire and the Maternal Attachment Inventory. Data were analyzed by analysis of covariate (ANCOVA) using pretest maternal-infant attachment score as a covariate.

The results revealed that the maternal-infant attachment score in experimental group was significantly higher than in control group ($p < .001$). The results indicate that the infant massage with an interaction is effective in enhancing maternal-infant attachment. So, health care personnel should be encouraged to include infant massage in hospital policy as routine postpartum care in order to promote maternal-infant attachment. Also, health care personnels should be trained in infant massage skills so that they will be able to teach and give advice effectively to mothers.

KEY WORDS: INFANT MASSAGE / INTERACTION / INFANT-MATERNAL ATTACHMENT / PRIMIPAROUS ADOLESCENT MOTHERS

108 pp.